

Til lovforslag nr. L 78. Betænkning afgivet af Erhvervsudvalget den 6. maj 1992

Betænkning

over

Forslag til lov om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til industriministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Amtsrådsforeningen i Danmark,
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd,
Arkitekt-Ingeniør Rådet,
Dansk Arbejdsgiverforening,
Foreningen af Rådgivende Ingeniører,
Handelskammeret,
Industrirådet,
Kommuneforeningen i Roskilde amt,
Kommuneforeningen i Storstrøms amt,
Kommuneforeningen i Vestsjællands amt,
Kommunernes Landsforening,
Ringkjøbing Amtskommune,
Roskilde Amt,
Storstrøms Amt,
Vestsjællands Amt og
Århus Amt.

Der er af et flertal og et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1 og 2 stillede ændringsforslag.

Et flertal inden for mindretallet (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) finder, at det er et stort aktiv, at der nu lovgives om kommunernes deltagelse i erhvervsudviklingsakti-

viteter. Sammen med vedtagelsen af det samtidig behandlede forslag til lov om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v. (RV) (L 85) er der åbnet nye muligheder for udnyttelse af kommunal viden og udvikling heraf. Vinderen er erhvervsudviklingen og beskæftigelsen, og taberen er den ideologiske modstand mod at opløse grænserne mellem den private og den offentlige sektor. Sektorerne er hinandens forudsætninger, ikke hinandens modsætninger.

Socialdemokratiet havde gerne set, at den regionale erhvervsudvikling blev styrket ved afsættelse af en statspulje til regional erhvervsudvikling som foreslået i det af Socialdemokratiet den 31. oktober 1991 fremsatte forslag til folketingsbeslutning om en aktiv regional erhvervs politik (B 13). Det er Socialdemokratiets opfattelse, at en sådan statspulje ville fremme en overordnet politik, der tager hensyn til arbejdsløshedsniveau, skattegrundlag m.v.

Et *andet mindretal* (Venstres, Det Konservative Folkepartis og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *tredje mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1-3 stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Lovforslaget er

med til at få den såkaldte kommunalfuldmagt opblødt, hvorved kommunerne får adgang til i større omfang end i dag at indgå i halv- og hel-offentlig produktions- og servicevirksomhed. Der kan ikke advares nok mod en udvidelse af kommuners deltagelse i privat virksomhed. Allerede under de nugældende regler har kommuner i en lang række tilfælde bevist, at de ikke magter at drive privat virksomhed. Spørgsmålet er jo også: Hvad gør et »tilfældigt« sammensat byråd til bedre erhvervsledere end bestyrelsen i et privat firma?

Hidtil har spørgsmålet om, hvilke projekter kommuner kan deltage i uden at overtræde kommunalfuldmagten, været forelagt til afgørelse i Indenrigsministeriet. Den nuværende indenrigsminister Thor Pedersen (V) har med forholdsvis hård hånd administreret kommunalfuldmagten. Det skal fortsætte. Nærværende lovforslag er derimod et skridt i den forkerte retning. Dette lovforslags største fejl er, at socialisterne gives medhold i, at kommunerne overhovedet skal deltage i produktion. Nok hedder det i lovforslaget, at aktiviteterne ikke må påføre private virksomheder ubillig konkurrence og ikke må give enkelte virksomheder en urimelig fortrinsstilling. Det lyder flot, men det farlige er, at der igen lægges op til en successiv vurdering. Halv- og helrøde flertal i kommuner vil således kunne tillade projekter ud fra deres subjektive vurdering.

Kommunernes Landsforening har bl.a. ved en konference den 6. og 7. oktober 1991 gjort det helt klart, hvad de ønsker. Kommunerne vil gerne have mulighed for at deltage i flere projekter end i dag. Kommunerne anvender formuleringer som systemeksport, rådgivning og andre »bløde« områder. Det er ganske bevidst, eftersom de fleste ikke umiddelbart betragter f.eks. lobbyvirksomhed i EF som egentlig produktion. Imidlertid er den type arbejde også noget, private i dag varetager. Når kommuner stiller rådgivning gratis til rådighed, er der derfor tale om aldeles urimelig konkurrence over for finansielle rådgivere m.v.

Kommunernes Landsforening har i publikationen »Kommunal erhvervs politik, 1991« spurgt landets borgmestre, hvilke områder de finder vigtige at medtage i erhvervsfremmearbejdet. 74 pct. vil støtte eksisterende virksomheder. 71 pct. mener, at arealplanlægning er vigtig. 69 pct. mener, at den kommunale servi-

ce skal være bedre. 61 pct. vil gøre sagsbehandlingen bedre. Kun 22 pct. mener, at billigere erhvervsarealer, lavere takster og afgifter vil kunne gavne erhvervsudviklingen. Der er med andre ord en afgrundsdyb kløft mellem de midler, som landets borgmestre vil anvende, og de løsninger, erhvervslivet har brug for.

Bladet Dansk Industri fra 15. april 1991 skrev: »Industrirådet advarer mod at ændre kommunalfuldmagten. Tarco Energi A/S tabte 38 mio. kr. i 1988 og 5 mio. kr. i 1989. Tabene blev begge år dækket ved tilførsel af kapital fra moderselskabet, det kommunalt ejede Tarco A/S. Det henter hvert år ny kapital hos kommunerne ved at konvertere udbytte til aktiekapital. Det er principielt forkert, at kommunalt ejede virksomheder engagerer sig i forretningsmæssig produktion i konkurrence med private.«

Bladet Dansk Industri fra 23. september 1991 skrev: »Kommuner skal holde sig i skindet. Industrirådet advarer kraftigt imod, at der gives adgang for det offentlige til at tage kommercielle risici i forbindelse med erhvervsprojekter. Det gælder også de tanker, der har været om adgang til at indskyde kapital i såkaldte udviklingselskaber, der skal kunne deltage i finansieringen af nye selskaber. Vi ser en klar risiko for, at en række private virksomheder, som arbejder med erhvervs-service, f.eks. konsulentfirmaer, kan blive udsat for ubillig konkurrence fra skattebetalt service.«

En af de store fejl ved de halv- og helkommunale selskaber er, at det bliver politikere og bureaukrater, som skal træffe beslutningerne frem for driftige private erhvervsfolk. Det er for embedsmænd således, at tab ikke berører deres egen indkomst, det er jo skatteyderne som må dække tabene, hvorimod en virksomhedsejer selv må betale alle tab og fejl.

Århus Stiftstidende beskriver den 14. maj 1991 et projekt, hvor kommunen giver en person 200.000 kr. til at udvikle et særligt bord. Det viser sig imidlertid, at opfindelsen allerede er gjort. På markedet har der i 6-7 år været et sådant produkt. Det vidste de kommunale embedsmænd bare ikke! Nu har kommunen imidlertid placeret penge i projektet og vil derfor købe disse borde fra sin »egen« produktion. Det private alternativ får derved en aldeles urimelig konkurrence.

Århus Stiftstidende beskriver den 18. december 1990, hvordan kommunen har lånt en møbelfabrik 7,2 mio. kr. Fabrikken skulle beskæftige 40 bistandsklienter og lave møbelkomponenter. Den kommunale embedsmand har nok noteret sig, at det lokale erhvervsliv er imod den kommunale fabrik, men han mener, at samarbejdsmulighederne med de private nok skal komme i gang! Embedsmændene har nemlig kortlagt mulighederne. Igen et eksempel på, at erhvervsvirksomhed og -udvikling ikke planlægges, men skabes.

Inden for de seneste år har der været alt for mange eksempler på, hvordan disse kommunale engagementer har medført store tab for skatteyderne. I flæng kan nævnes: Naturgas Syd, DanVand og Bibliotekscentralen. Lunderskovs borgmester Bent Bechmann (K) udtaler til bladet Dansk Industri, 8. april 1991: »Det (Naturgas Syd) er et skræmmende eksempel på, hvordan udgifterne løber løbsk. Og politikerne er meget dygtige til at skjule fejl. Man vil ikke lukke en tabsgivende virksomhed. Der vil altid være nogen, der hævder, at der er tale om en god forretning. Men en god forretning kan kun defineres som en forretning, der giver overskud. For den kommunale driftsform egner sig ganske enkelt ikke til at drive den form for virksomhed.«

Industrirådets Bent le Fèvre udtaler i samme blad: »Det er i sidste ende retten til at gå konkurs, der sikrer, at virksomhederne producerer de varer, markedet vil betale for. Man kan ikke forestille sig, at en kommune eller amt går konkurs. Derfor bør kommuner og amter ikke forsøge sig med alle hånde fantasifulde forsøg på at drive forretning for skatteborgernes penge. Derfor siger industrien nej tak til kommunale investeringer i det private erhvervsliv.«

Fremskridtspartiet er helt enig og indstiller med disse få, men valgte ord, lovforslaget til forkastelse og kan ikke stemme for de stillede ændringsforslag.

Et femte mindretal (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget og ændringsforslagene ved 2. behandling.

Ændringsforslag

Af et flertal (S, SF og RV):

Til § 2

1) I stk. 2 udgår ordene »som sigter mod regional udvikling,«.

Til § 3

2) Stk. 5 udgår.

Af et mindretal (SF):

Til § 4

3) I stk. 1 ændres »kan samarbejde« til: »skal samarbejde«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Som påpeget af Amtsrådsforeningen og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kan der være behov for at medfinansiere andre EF-programmer end regionalprogrammer. Der kan f.eks. være tale om forskningsprogrammer i forbindelse med udvikling af udstyr eller lignende byggende på kommunal viden.

Til nr. 2

Bestemmelsen i stk. 5 udgår for at gøre nærværende lovforslag foreneligt med de foreslåede ændringer til det samtidig behandlede forslag til lov om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v. (af Lone Dybkjær (RV) m.fl.) (L 85), idet kommuner og amtskommuner efter bestemmelsen i stk. 5 ikke økonomisk og ledelsesmæssigt må deltage i selskabsdannelser af privatretlig karakter.

Paragraffen opretholdes i øvrigt uændret, således at kommuner og amtskommuner også kan eksportere viden, der er forarbejdet og videreudviklet, uden det nødvendigvis skal ske i selskabsform, som der åbnes mulighed for ved de foreslåede ændringer til det ovenfor nævnte lovforslag, L 85.

Til nr. 3

Efter den foreslåede ændring får amtskommunerne en initiativpligt til etablering af regionale erhvervsudviklingsprogrammer som foreslået af Amtsrådsforeningen og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Lotte Henriksen (S) Ole Vagn Christensen (S) Peter Christensen (S) Erling Olsen (S)
Trøjborg (S) fmd. Løvig Simonsen (S) Tommy Dinesen (SF) Rahbæk Møller (SF)
Sonja Albrink (CD) Flemming Hansen (KF) nfm. Kai Dige Bach (KF)
Svend Heiselberg (V) Pia Larsen (V) Helge Sander (V) Annette Just (FP)
Lone Dybkjær (RV) Lysholm Christensen (KRF)